

# В чест на патрона на преводачите

На 30 септември, на Международния ден на преводача, в галерията на Българския културен институт в Прага бяха официално представени две нови книги: „Преводът и неговите предизвикателства“ от доц. д-р Елена Крейчова и „Речта на съвременното българско общество“ на доц. д-р Надежда Сталянова, в присъствието на авторите и на представители на културните и научните среди, на медиите.

**П**разникът се чества от 1991 г. по решение на Съвета на Международната федерация на преводачите (ФИТ), а светец-покровител на тази професия е Св. Йероним. Той превежда Библията от гръцки и еврейски на латински език, автор е на редица коментари. Ето какво казва той за превода: „Преводът от един език на друг, ако е направен дума по дума, скрива смисъла, така както гъстите бурени скриват младите кълнове. (...) Нека други да ходят на лов за срички и думи; ти търси мислите“.

Очевидно, подобно е мнението и на доц. д-р Елена Крейчова, която в предговора на своята книга пише: „Преводът като интелектуално предизвикателство винаги е бил много привлекателен за мен – той дава поле за изява не само на езиковите умения и компетенции по чуждия език, но подлага на изпитание и познаването на родния език, поставя високи изисквания както към общата култура на преводача, така и към специализираните му познания и работа с информация в много сфери на целия ни живот“. Професията на преводача е „маратон за цял живот“, подчертава доц. Крейчова и допълва, че подобна мисъл не се харесва особено на студентите ѝ, защото това означава непрекъснатото усъвършенстване и непрестанна работа. Книгата „Преводът и неговите предизвикателства“ съдържа



Отляво надясно: доц. д-р Е. Крейчова и доц. д-р Н. Сталянова

текстове, писани от авторката през последните 10 години, и отразяват опита ѝ като преподавател по български език в Масариковия университет в Бърно и като съдебен преводач с лиценз от Министерството на правосъдието на Чехия. В нея ще намерите какви компетентности трябва да притежава преводачът; в какво се състои изкуството на специализирания превод – изискванията и предизвикателствата към него. Ще разберете, че в преводаческата професия усилено се говори за етика на преводаческия труд, можете да се запознаете с Етичния кодекс на чешките и на българските преводачи. Ако пък самите Вие сте се насочили към преводаческата професия, ще научите какви са спецификите

на съдебния преводач в Чехия и как от обикновен преводач да станете съдебен. Доц. Крейчова посочи, че умишлено не е написала нищо за художествения превод, защото това не е в нейната сфера на работа, но искрено се възхищава на такива майстори като Анжелина Пенчева и Васил Самоковлиев, които сами признават, че художественият превод е много тежък – просто „ентузиазирани мазохизъм“. Благодарение на подобни вдъхновени преводачи, имаме възможност да се насладим на дадено литературно произведение, но и да поразсъждаваме кое е по-добро – оригиналът или преводът. Доц. Крейчова даде пример със стиховете на чешкия поет Ярослав Връхлицки, преведени от българ-

ския преводач Григор Ленков, които, точно заради неговия превод, са изключително популярни в България. В заключение, авторката припомни думите на апостол Павел: „Буквата убива, но духът оживотворява“, т. е. преводът и преводачите оживяват и свързват културата в целия свят. Елена Крейчова завърши с един виц, който беше прочела в профила на своя колега-преводач – В зората на машинния превод, в Google translate била сложена сентенцията: „Плътта е немощна, но духът е силен“. Машинният превод звучал: „Месото се е развалило, но спиртът си го бива“ – да живеят истинските преводачи, без които светът би бил тесен, а познанията ни за него недостатъчни и повърхностни!

„Това, че ще продължа на български език, каза доц. Сталянова, е съвсем в духа на днешния празник, още повече, че тук виждам хора, които

имат усет, не само професионален, към силата на словото, а чрез думите, които изричаме, създаваме и творим света, в който живеем. Тук би ми се искало да припомня известната българска пословица „По дрехите посрещат, по ума изпращат“, която в днешните условия можем да трансформираме в сентенцията „По думите посрещат, по делата изпращат“. Защо е толкова важно какви думи употребяваме, защо е толкова важно как говорим? – начинът, по който говорим с други хора, е нашата визитка, чрез това другите ще ни забележат и ще си изградят мнение за нас“. Всички тези аспекти на езика, на начина, по който се държим, на речта на политиците, са разгледани в книгата „Речта на съвременното българско общество“. Тя „е посветена на динамичните процеси в лексикалната система на българския език. В нея намират място актуални теми

като навлизането на чужди думи в речта ни, както и разширяването на семантичния обем на познати и установени лексикални единици. Пряката връзка между съдбата на езика и общественото развитие е засегната в текстовете, посветени на политически коректната лексика и на това как идеята за неутралната реч влияе върху утвърдена терминология от различни области и засяга фразеологизми, част от традиционното българско словно богатство“. Сигурна съм, че много читатели ще се заинтригуват от илюстрациите с предизборни лозунги, от логата, които избират политиците, от изследванията за това как битуват популярни фразеологизми...

Посетителите на тази интересна вечер имаха възможност да си купят споменатите книги, да разговарят с авторите им по теми, които ги вълнуват. ◆



Възхищавате се  
на родното иконописно изкуство.

Почитате  
българските християнски традиции.

Искате  
предварително да знаете кога ще се  
отбелязват през следващата година.

Православният календар за 2022 г.  
е вече тук!

Цена: 30 крони  
За поръчки: [rodenglas@gmail.com](mailto:rodenglas@gmail.com)

Абонарилите се през настоящата година  
ще получат календара безплатно заедно  
с петти брой на „Роден глас“.